

Tipologia lecției

Lecția, ca formă de organizare a procesului de învățământ, este constituită dintr-o succesiune de etape sau secvențe ce se desfășoară într-o unitate de timp, în care se asigură o coordonare între activitatea de predare și cea de învățare, în vederea realizării finalităților procesului de învățământ.

Prin relațiile funcționale care se stabilesc între diversele sale elemente, lecția constituie o entitate de instruire, relativ independentă, în cadrul căreia se materializează dezideratele acțiunii educaționale.

Lecția condensează într-un tot unitar elemente și variabile predării și învățării, conținutul informațional, obiective operaționale, strategii și mijloace didactice, particularitățile psihice ale elevilor, organizarea psihosociologică a colectivului, personalitatea profesorului etc. toate acestea fiind subordonate logicii acțiunii educaționale.

Principalele elemente și variabile pe care le implică lecția ca entitate sau microsistem sunt:

- obiective instructiv-educative;
- conținutul informațional;
- alegerea și folosirea unei strategii de instruire,
- variabilele personalității profesorului și variabilele personalității elevilor;
- organele colectivului de elevi.

Fiecare lecție include și elemente de conexiune inversă, destinate înregistrării și măsurării performanțelor obținute de către elevi. Asemenea elemente sunt presărate pe tot parcursul lecției ca și la finele ei pentru consemnarea rezultatelor finale.

Procesul educativ este un proces complex în care trebuie să ținem seama de toți factorii implicați. Atunci când un profesor se afla în fața clasei, trebuie să știe ce tip de lecție se potrivește cel mai bine momentului, astfel încât scopul lecției să fie atins. Din acest punct de vedere, lecțiile se pot clasifica în:

A. Tipul lecției mixte sau combinate

Caracteristica fundamentală a acestui tip este aceea că urmărește realizarea, aproximativ în aceeași măsură a mai multor sarcini didactice (comunicare, sistematizare, fixare, verificare etc.), fiecareia dintre acestea fiindu-i rezervată o verigă sau un eveniment al instruirii. Sarcinile asupra cărora se concentrează activitatea profesorului și a elevului se află aproximativ pe același plan. Diferențierea unui număr mai mare de evenimente este mult mai pronunțată.

Principalele evenimente sau secțiuni de lucru ale acestui tip de lecție ar putea fi:

- organizarea clasei pentru lecție și captarea atenției elevilor;
- actualizarea elementelor învățate anterior;
- pregătirea elevilor pentru asimilarea noilor cunoștințe;
- comunicarea și asimilarea noilor cunoștințe;
- fixarea cunoștințelor predate.

B. Tipul lecției de comunicare

Acest tip de lecție constă în concentrarea activității didactice în direcția dobândirii de către elev a unor cunoștințe și dezvoltări pe această bază, a proceselor și însușirilor

psihice, a capacităților instrumentale și operaționale. Momentul comunicării deține ponderea hotărâtoare, rezervându-i-se cea mai mare parte din lecție. De cele mai multe ori acest eveniment este divizat într-o serie de secvențe: pregătirea elevilor în vederea asimilării noilor cunoștințe, anunțarea subiectului și obiectivelor ce urmează a fi realizate.

Variante posibile ale acestui tip de lecție pot fi:

- lecții de descoperire pe cale inductivă;
- lecții de descoperire pe cale deductivă;
- lecții introductive;
- lecții seminar;
- lecții dezbateri, etc.

C. Tipul lecției de formare a priceperilor și deprinderilor

Specific pentru acest tip de lecție este ponderea pe care o ocupă activitatea independentă a elevilor consacrată rezolvării sarcinilor de învățare în vederea elaborării unor componente acționate (priceperi, deprinderi, algoritmi).

Ca structură acest tip de lecție presupune anunțarea subiectului și obiectivelor lecției, demonstrarea modului de execuție, reactualizarea cunoștințelor teoretice, activități independente ale elevilor, analiza rezultatelor.

Variante ale acestui tip de lecție:

- lecții pe bază de exerciții aplicative;
- lecții practice în atelierul școlar;
- lecții de creație;
- lecții de muncă independentă cu ajutorul textului programat;
- lecții de muncă independentă pe baza lucrărilor de laborator.

D. Tipul lecției de recapitulare și sistematizare

Obiectivul fundamental urmărit este fixarea și consolidarea cunoștințelor prin stabilirea de noi corelații între cunoștințe, prin elaborarea unor generalizări mai largi, prin relevarea unor structuri logice între diverse cunoștințe, toate acestea stimulând mecanismul transferului cu cele două forme ale sale specific și nespecific. Anumite idei generale o dată învățate vor putea fi folosite în vederea rezolvării sarcinilor interioare, asigurându-se astfel nu numai corelații între cunoștințe, ci și aprofundarea lor.

Variante de lecții ale acestui tip:

- lecții de sinteză – la final de capitol, semestru, an școlar;
- lecții de recapitulare cu ajutorul textului programat;
- lecții de recapitulare și sistematizare cu ajutorul fișelor;
- lecții de recapitulare și sistematizare pe bază de referat.

E. Tipul lecției de recapitulare și apreciere

Scopul fundamental urmărit este acela al controlului și evaluării randamentului școlar. Prin astfel de lecții se urmărește, pe de o parte, verificarea bagajului de informații asimilate concomitent cu capacitatea de aprofundare, înțelegere și operare cu aceste informații, iar pe de altă parte să măsurăm și să evaluăm cele constatate. În aceste lecții se efectuează o diagnosticare a modificărilor ce s-au produs în personalitatea elevilor în urma transmiterii unei cantități de informație într-un interval de timp.

Lecțiile destinate special verificării și evaluării se realizează la intervale mai mari de timp.

Printre variantele acestui tip de lecție enumerăm:

- lecții de verificare prin chestionare orală;
- lecții de verificare prin teme scrise;
- lecții de verificare și evaluare prin lucrări practice;
- lecții de verificare și evaluare cu ajutorul fișelor.

Alegerea tipului de lecție se face în mod diferențiat, în funcție de nivelul elevilor, mijloacelor de învățământ, condițiilor de lucru, momentului din anul școlar.

Bibliografie:

Ioan Nicola – *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, 2003.